

**„Nevelés a művészetek eszközeivel „című pályázati programról szóló
beszámoló**

Készült: Csillagvár Waldorf Tagóvoda
8200 Veszprém Szent István út 12.
Ideje : 2013. szeptember 20.

A megvalósításban részt vevő óvodapedagógusok:

Tankovicsné Elek Valéria
Puskásné Devecsery Szilvia
Patkósné Miklós Sára

A program címe: 3-7 éves gyermekek nevelésének alternatív lehetőségei

A program leírása

Utánzáson alapuló művészeti tevékenységek beillesztése a gyermekcsoport mindennapjaiba (pl. heti rend) azok hatása a gyermekek fejlődésére

Gyakorlati megfigyelés egy működő alternatív intézményben

Utánzáson alapuló művészeti tevékenységek beillesztése és azok hatása a gyermekek fejlődésére:

8200 Veszprém, Avar u. 7/A

Tel.: 88/560-892, 88/560-893 Fax: 88/560- 892 E-mail: vadvirag.ovoda@upcmail.hu Web: www.vadviragovi.hu

Az utánzás

Az kisgyerekkor tanulásának legfőbb formája az önkéntelen figyelem által vezérelt spontán utánzás.

Az utánzás első feltétele az érzékszervek megfelelő működése, a már születéskor elkezdődő érése és tagolódása. A kisgyerek nem tudja nem utánozni azt, amit érkekel, átél, megtapasztal. Ilyen értelemben a kisgyerek „kiszolgáltatott” érkekelő és „kiszolgáltatott utánzó” – testi és lelki értelemben egyaránt.

Spontán utánzással tanulja meg a gyerek anyanyelvét. Ez olyan rendkívvüli teljesítmény, melyhez hasonlóra a későbbiekben nem igen lesz képes. (Ha ezt a tanulási folyamatot direkt tanítással és korrigálással akarják serkenteni, az eredmény rossz is lehet: a gyerek később kezd el és esetleg rosszabbul fog beszélni.)

Hasonló a helyzet a járás tanításával is: siettetés, erőltetés, iskolás értelemben vett tanítás mind ortopédiailag, mind az egyensúly érzékelést illetően, mind pszichikusan káros. (A gyerek bizonytalanabban fog járni, nehezebben korrigál, így veszélyesebben esik.)

Az utánzásban a gyerek nemcsak a test mozgását és ügyességét utánozza, hanem – mivel a test és a lélek kisgyerekkorban még nagyon szoros összefüggésben áll – lelki folyamatokat is. A gyerek például az öregkor érkekelmeiről is tapasztalhat valamit, ha egy öreg ember járását, mozgását, fejtartását utánozza. A felnőtt számára döbbenetes mélységben tudja beleélni magát a másik ember helyzetébe, mivoltába, lényébe.

A gyerek a cselekvést éli át, és ebből kiindulva kötődik érkekelmileg a tapasztaltakhoz. Majd utólag fogja felfedezni a folyamatban megjelenő képzeteket és fogalmakat. A felnőtt a gondolkodással kialakított fogalmak és információk alapján mérlegeli cselekvésének lehetőségeit. A lelki képességek sora a gondolkodást, az érzést és a cselekvésben megnyilvánuló akaratot, motivációt illetően ellenkező irányulást mutat a felnőtt és az óvodás viselkedésben.

A kisgyerek nem a s z ó b ó l t a n u l , hanem a szemlélődésből, tapasztalatból, cselekvésből.

A Waldorf-pedagógia egy olyan érzéket is elismer, amellyel a gyerek csak a szemlélt mozgásokat, cselekvéseket érzékel és követi úgy, mintha ő maga is végrehajtotta volna ezeket. (Összefüggést lát ebben az értelemben a test mozgékonyasága és a később kifejlődött belső érkekelmek és gondolkodás mozgékonyasága között.)

8200 Veszprém, Avar u. 7/A

Tel.: 88/560-892, 88/560-893 Fax: 88/560- 892 E-mail: vadvirag.ovoda@upcmail.hu Web: www.vadviragovi.hu

A kisgyerek tehát elsősorban utánzással tanul és ehhez megfelelő követendő mintákat kell látnia és átélnie maga körül. Látható, hogy a gyerekek mélységesen élvezik a cselekvésekben megnyilvánuló emberi munkát, a munkáját szerető és az azzal azonosuló ember látványát. A megfigyelt, átélt és megtapasztalt cselekvések sorrendjéből a gyerek leolvassa azok tartalmát és nagyon fontos, hogy ő maga fogalmazhassa meg az ily módon megszerzett tapasztalatainak értelmét és magyarázatait. Az utánzásos tanulásnak és a spontán érlelődésnek ezen sajátosságai az egész kisgyerekkort jellemzik, mintegy a hetedik életév fordulójáig, amikor az önkéntelen, igen intenzív, de könnyen elterelhető figyelem helyébe a sokkal kisebb hatékonyságú, de a tárgynál már megtartható szándékos figyelem lép, a gyerek képessé válik a szóbeli, verbális tanítás befogadására.

Az utánzás és a játék fejlődési szakaszai kisgyerekkorban

A Waldorf-pedagógia nagy hatású fejlesztő erőnek tekinti ebben a korban a gyerek spontán aktivitását (akaratát), amely külső és belső cselekvésre indítja őt, s arra vezeti, hogy felépítse testi és lelki erőit. A fizikai, az érzelmi, a szociális és az értelmi fejlődés számos tényező együtthatásaként jelenik meg az utánzás és a játék fejlődésében.

3 éves kor körül

Az öntudat ébredése: a gyerek felfedezi a saját lényét és az őt körülvevő világ közötti különbséget. Még úgy gondolkodik, ahogy a környezete. A játékban még nem együttműködő, mindent szeretne birtokába venni és kipróbálni. Érzelmeiben a környezetétől függ, mindent átvesz és mindenre reagál.

A 3. és az 5. életév között

Két új képesség jelenik meg: a gyerek fantáziája (belső képteremtő képessége) és az emlékezet gyerekkori formája. A totális utánzás gyengül és a fantázia segítségével változtatni kezd azon, amit megélt. A sajátját – ami rá jellemző, ami belülről fakad – már bele tudja vinni dolgokba. Bizonyos távolságtartás lép be a környezete és ő közé, kialakul a függetlenség elemi formája. A gyerek reagál a környezetéből jövő ingerekre, fantáziadús játékaival építi belső világát. Külső dolgok és tárgyak adják a játékotletet. Céltól független tevékenységeket is végez, vagy nagyon gyorsan terv nélkül változtatja célját; három-négy évesen kezdi el felfedezni a másik embert, de még mindig saját magát figyeli, kezd adni-venni, elosztani, ehhez a szükséges tapasztalat öt éves kor körül fejlődik ki.

8200 Veszprém, Avar u. 7/A

Tel.: 88/560-892, 88/560-893 Fax: 88/560- 892 E-mail: vadvirag.ovoda@upcmail.hu Web: www.vadviragovi.hu

Az 5. és a 7. életév között

A gyerek végtagjai egyre ügyesebbé válnak. Aki eddig fantáziadúsan és kreatívan játszott, krízist él meg, mert hiányozni kezdenek – fogyóban vannak – az ötletei.

Külső dolgok közvetlen indítása helyett fokozatosan mutatkoznak meg a jelei annak, hogy maga tervezi a játékát. A belső képben kidolgozott előzetes elképzelés szerint keresi ki a gyerek a megfelelő anyagot és tárgyat a játékához, amely még mindig szoros kapcsolatban áll élményeivel és tapasztalataival. Érzéket fejleszt ki a többiek szükségletei iránt, másokért, másoknak is csinál dolgokat.

A waldorf pedagógia olyan tevékenységeket és eszközöket kínál a gyermekeknek, hogy a naponkénti ismétlődésben spontán utánozhassa azokat, és szabadon éljen a játék eszközök felhasználásával. Nagyon fontos, hogy a játékok természetes anyagok felhasználásával készüljenek, mert így mindig valós képet kapnak, és a tapasztalataikat is ezekből szerzik. A megfelelő környezet kialakításában a waldorf óvodai csoportban így nagy szerep jut a természetes anyagokból készített játékoknak, amelyeket a megfelelő anyagokból az óvónők készítenek – bábok, babák, színes selymek, színes textíliák (gézanyag).

Az élet utánzása: babák, bábok segítségével kifejezheti érzéseit, gondolatait, vágyait, melyek egyfajta valóságot tükröznek. A textilből készült babák puhák, elég merevek az öltöztetéshez, de jó megölelni őket, melegséget sugároznak. A bábok segítségével teljes jeleneteket lehet újra és újra eljátszani, az állóbábok filcből és gyapjúból készülne, míg a marionett bábok selyemből. Számatalan karaktert lehet kialakítani, a bábok, babák még nincsenek teljesen készen, és a gyermek, így felruházhatja saját érzelmeivel. Az óvónők báboznak heti rendszerességgel, így mutatva az utánozható mintát a bábok mozgatására, az egybefüggő történetek elbeszélésére. A történetek, mesék helyszíneinek megépítése szintén nagyon fontos a gyermek számára, - ez lesz a színpad - számos eszközt felhasznál (faágak, rönkök, kövek, színes textíliák- gézek), amit talál a környezetében. Ezért kell biztosítani sokféle minőséget, természetes tárgyat, amint szabadon fantáziájának, kreativitásának megfelelően fog használni.

A waldorf pedagógia sajátosságába épülő művészeti tevékenységek segítik a hetente ismétlődő napirendekbe épített szabad művészeti tevékenységeket: bábozás, mese szerepjáték, születésnap, ünnepnapok

8200 Veszprém, Avar u. 7/A

Tel.: 88/560-892, 88/560-893 Fax: 88/560- 892 E-mail: vadvirag.ovoda@upcmail.hu Web: www.vadviragovi.hu

Bábozás színes gyapjúfilc állóbábokkal

1.kép

Bábozás gézanyagok használatával

2. kép

8200 Veszprém, Avar u. 7/A

Tel.: 88/560-892, 88/560-893 Fax: 88/560- 892 E-mail: vadvirag.ovoda@upcmail.hu Web: www.vadviragovi.hu

Babázás waldorfbabával

3. kép

Játék a selymekkel

4. kép

8200 Veszprém, Avar u. 7/A

Tel.: 88/560-892, 88/560-893 Fax: 88/560- 892 E-mail: vadvirag.ovoda@upcmail.hu Web: www.vadviragovi.hu

Marionettbábok selyemből

5. kép

Születésnapok állandó kelléke selyemkendő

6. kép

8200 Veszprém, Avar u. 7/A

Tel.: 88/560-892, 88/560-893 Fax: 88/560- 892 E-mail: vadvirag.ovoda@upcmail.hu Web: www.vadviragovi.hu

E mellett a gyermeki fantázia által felhasznált egyéb játékeszközök. Úgy mint selymek, gézek melyeket változatosan tudnak használni a gyermekek a játékok során.

7. kép

8. kép

8200 Veszprém, Avar u. 7/A

Tel.: 88/560-892, 88/560-893 Fax: 88/560- 892 E-mail: vadvirag.ovoda@upcmail.hu Web: www.vadviragovi.hu

Gyakorlati megfigyelés egy működő alternatív intézményben:

A program keretében ellátogattak óvodánkba a waldorf pedagógia iránt érdeklődő óvodapedagógusok, akinek lehetőségük nyílt az itt folyó művészeti tevékenységeket megismerni és kipróbálni. Az állóbábbal történő bábok mozgatását megfigyelni egy elbábozott mesén keresztül. Sok kérdésre kaptak választ az alternatív pedagógia alkalmazásával kapcsolatba.

Gyakorlati megfigyelés egy működő alternatív intézményben

9. kép

Bábjáték bemutatása az érdeklődő óvodapedagógusoknak

10. kép

8200 Veszprém, Avar u. 7/A

Tel.: 88/560-892, 88/560-893 Fax: 88/560- 892 E-mail: vadvirag.ovoda@upcmail.hu Web: www.vadviragovi.hu

